

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihlerinde Maraş merkezli yaşanan ve Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa, Elazığ illerini de çok ağır boyutlarda etkileyen depremlerde 20 Şubat tarihi itibarıyla 41 bin 20 kişinin yaşamını yitirdiği, 110 bini aşkın kişinin yaralandığı resmi verilerle açıklanmıştır. Yıkık veya yıkılma riski olan bina sayının 120 bin civarında olduğu ifade ediliyor. Deprem ağır bir şekilde etkilediği 10 ilde OHAL ilan edilirken Elazığ'ın da deprem afet bölgesi olarak ilan edileceği kamuoyuna yansımıştır. Deprem nedeniyle yüz binlerce insan yaşam alanlarını terk edip çevre illere göç etmek zorunda kalmıştır. Tüm illerde 20 Şubat'a kadar eğitime ara verilmiş ve yüksek öğretimin çok önemli bir bölümüne online devam edilmesi kararı alınmıştır. Kurulacak konteynır kentlerde ısınma-barınma ve beslenme desteklerinde sorun yaşanmaması için kapsamlı bir politika uygulanmalıdır.

Depremde kamu binalarının, okulların, hastanelerin, temel ulaştırma ve altyapı hizmetlerinin hasar gördüğü, deprem sonrasında en temel kamu hizmetlerine erişimin sistematik bir şekilde aksadığı, deprem yerleri ile iletişimin sağlanamadığı ve devletin depreme hazırlık tedbirleri konusunda yetersiz kaldığı birçok yerde gözlemlenmiştir. 12 gün geçmesine rağmen deprem yaşanan yerlerde temel barınma, ısınma, beslenme ve güvenlik tam olarak karşılanmamıştır. Arama-Kurtarma çalışmalarındaki aksaklıkların binlerce insanın yaşamını yitirmesine neden olduğu ifade edilmektedir. Enkaz kaldırma çalışmalarının yetersiz kaldığı, yargı süreçlerinde ihtiyaç duyulacak delillerin toplanmadığı, enkaz altında kalan cenazelere özen gösterilmediği, beden bütünlüğüne saygı gösterilmediği, ölüye saygı ilkesinin ihlal edildiği, cenaze aracı/ambulans sağlanmadığı, cenazelerin inancına uygun defnedilmediği kamuoyuna yansımıştır. Milyonlarca yurttaşın yaşamını etkileyen bu depremde yurttaşlarla dayanışma göstermek isteyen birçok sivil toplum kuruluşu, demokratik kitle örgütü, sendika ve siyasi partinin faaliyetlerinin kısıtlandığı ve bazı yerlerde engellendiği kamuoyuna yansımıştır. Mevcut depremin açığa çıkardığı ölüm, engellilik, yoksulluk ve diğer sosyal yıkım sorunları ile yüzleşmek ve mücadele edebilmek için tüm toplum kesimlerini dahil eden kapsayıcı bir kamu politikası uygulanmalıdır. Sadece yaşanan depremin acılarını sarmak ve dayanışmayı büyütmek için değil, deprem kuşağında olan bütün ülkenin sonraki depremlere hazırlanması ve gerekli tedbirlerin alınması için de kapsamlı bir politika uygulanmalıdır. Deprem yaşanan illerde

ekonomik altyapı da çökmüş, on binlerce çiftçinin, esnafın, sanayicinin ürünü, işyerleri ve iş araçları hasar görmüştür. Yıkılan veya hasarlı yerlerin büyük çoğunluğu sigortalar kapsamında güvenceye alınmadığından halkın maddi zararı da çok boyutludur. Depremi açığa çıkardığı kitlesel yıkıma karşı kamusal ve toplumsal bir seferberlik ile dayanışma büyütülmelidir.

Bu bağlamda:

- 1) Depremde bakanlığınıza ait yıkılan veya hasar gören bina sayısı kaçtır? Bu binaların kaç tane imar affi kapsamında affedilmiştir?
- 2) Depremde bakanlığınızın görevlisi olan kişilerden yaşamını yitiren veya yaralı olan kişi sayısı kaçtır?
- 3) Depremde bakanlığınızın görevlisi olan kişilerden depremde işlenen suçlar nedeniyle hakkında soruşturma ve kovuşturma açılan sayısı kaçtır?
- 4) Bakanlığınızın deprem öncesinde kriz ve deprem durumları için arama-kurtarma ve ilkyardım çalışmaları planlaması olmuş mudur?
- 5) Depremden önce bakanlığınızın kamu hizmeti sunduğu bina ve yerleşkelerin deprem denetimi yapılmış mıdır? Bu kapsamda depremde önce tespit edilen riskli bina sayısı kaçtır? Bu riskli binalara ilişkin depremde önce alınan tedbirler nelerdir?
- 6) Temmuz 2021'de kamuoyuna açıklanan "Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu" kapsamında aradan geçen süre zarfında görev alanınızda olan ve yerine getirdiğiniz tedbirler nelerdir? Görev alanınızda olmasına rağmen yerine getirmediğiniz tedbirler hangileridir?
- 7) Deprem yaşanan illerde kadın sığınma evleri, huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi ve benzeri yerlerde deprem nedeniyle yaşamını yitiren, yaralanan veya kurumun hasar görmesi nedeniyle başka yerlere sevk/tahliye edilen yurttaş sayısı kaçtır?
- 8) Deprem bölgesinde ebeveynleri kaybeden ve kimliği tespit edilemeyen çocuk sayısı kaçtır? Söz konusu çocukların haklarının ihlal edilmemesi amacıyla alınan tedbirler nelerdir? Çocukların takibi nasıl yapılmaktadır?
- 9) Depremde kayıp ilanı verilen çocukların kaç tane bulunmuştur? Bulunan çocukların bakımı nasıl sağlanmaktadır? Bu çocukların kaç tane tarikat ve cemaat evlerine teslim edilmiştir? Tarikatların teslim aldığı çocuklarla ilgili bir koruma kararı alınmış mıdır?
- 10) Deprem yaşanan illerde, deprem öncesinde sayısı bir milyona yakın olan engelli yurttaşların haklarının korunması amacıyla alınan tedbirler nelerdir? Deprem nedeniyle hasar görmüş tıbbi medikalların (işitme cihazı, tekerlekli sandalye, baston, vb.) ücretsiz erişimi için hangi çalışmalar yürütülmektedir?
- 11) Depremde yaralandığı için engelli kalan yurttaş sayısı kaçtır? Depremi engelli bıraktığı yurttaşların rehabilitasyonu için hangi çalışmaları yürüteceksiniz?
- 12) Deprem nedeniyle varını yoğunu kaybederek yoksul kalan yurttaşlara yönelik hangi tedbirleri alacaksınız?
- 13) Deprem nedeniyle aksayan sosyal hizmetler neler olmuştur? Türkiye'de depremlilerde sosyal hizmetlere erişebilirliğini arttırmak için yürütülen çalışmalar nelerdir?